

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre 16 kor.
 Negyedévre 4 «
 Holyben háshoz bordva:
 Egész évre 20 kor.
 Negyedévre 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 24 kor.
 Negyedévre 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a héttől és
 ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását
 vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, augusztus 6.

Igazságos szavazás

Csaknem kétezer év előtt egy római ember, tanult, képzett férfi, ott állott egy fanatikus, ordító sokaság előtt; habozva, határozatlanul kérdezte:

— Mi az igazság?

És azóta milliószor és milliószor ismétlődik a kérdés: mi az igazság? Kereszük, de nem találjuk.

A keresgélés közben aztán hol itt, hol ott vélik megtalálni az igazságot; s végeredményben vajmi gyakran úgy jelentkezik az igazság, mint az emberek különféle véleményeinek köpönyege.

Ilyen egyéni vélemény az is, mely megdönthetetlen dogmaként hirdeti, hogy a többes szavazat nem igazságos. Kivált azóta szajkózzák ezt a véleményt országszerte, a mióta csaknem kétségtelenül bizonyossá vált, hogy a magyar választójogi reform a többes szavazat elvén fog felépülni.

Ismerjük a forrást, a honnan a többes szavazat elleni gyűlölet folydogál. A szociáldemokraták, a nemzetiségek, a haladók, a héberek és a szabadkőművesek. Ez a diszes bokréta arra pályázik, hogy

ilatával minél több embert elkábítson és megölje bennük a magyart és a keresztényt, a szívet és a lelket. Szívetől, lelkétől megfosztott tömeg kell nekik, azt tudják önző céljaikra felhasználni.

Gyöngé ember könnyen elkábul. S ki lenne gyöngébb, mint a műveletlen, tudásban és erkölcsben egyaránt műveletlen ember? A gyöngék mindenkor többen vannak az erőseknél. A ki tehát a gyöngék, a félrevezethetők számbeli többségére akarja alapítani önző hatalmát, az egészen jól számít; a többség övé.

Természetes, ezt az illetők soha sem fogják nyíltan így kiírni: a tudatlanok, a járatlanok, a félrevezethetők kellene nekünk! Hanem így fogják felállítani: a pusztá számbeli többségé legyen a hatalom, mert ez az igazság.

Hogy mennyit ér ez az igazság, arra a nyugati nagy nemzetek régen rájöttek. A pusztá számbeli többség és az egyenlő szavazat dobálja Franciaországot az abszolút monarchia és az abszolút anarchia két véglete közt. Kinek jó ez a végzetes hintázás? Kik huznak belőle hasznot? A páholybeli iparlovagok, a kik előbb felizgatják a tömeget, aztán közéjük lövetnek. A kik rázabadijtják a számbeli többséget a templomokra, de mikor a

templomi kincsek után profán kincseket is követelnek, akkor egyszerűen lecsukják őket. Örökös az aggodalom egy hatalmas felfordulástól, örökös a rettegés, hogy az államépület megroppan, örökös a lakosság számának stagnálása, már-már csökkenése. Igazság ez? Nem! Ez csak egy önző banda zsebtöltelése.

Köszönjük, de ebből Magyarországon nem kérünk.

Egyenlő szavazatot ott lehet követelni, a hol a szavazók is egyenlők politikai és erkölcsi megbízhatóság dolgában. Nálunk a szerencsétlen nyelvi viszonyok és lelkiismeretlen stréberek a politikai megbízhatóságot talál a magyar állam abban a polgárban, a ki Románia királyának vagy az orosz cárnak arcképét függeszti ki háza falára? Bizonyos gazdasági áramlatok is nagyrészt készületlenül és éretlenül találták az országot; innen a szociáldemokrácia eddigi nagy hódítása, melyet csak most kezd visszaszorítani a keresztényszocializmus. Azonfelül ne felejtjük, hogy úgy az erkölcsileg, mint a politikailag megbízhatatlan elemek a gyöngék, a — mondjuk ki magyarul — becsaphatók közé tartoznak s kész eszközeiül kínálkoznak minden gyatra jellemnek, mely a becsapásra építi existenciáját. Igazság az,

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A jó üzlet.

Írta: Georges Juvellier.

Barátaim már mind elmentek, egyedül maradtam Monte-Carlóban. Éppen jó uton voltam, hogy megkoppasszanak.

A tenger sima, mint a márvány, sötétkék és vakítóan csillog a napsugártól. Ha lepke szellő szántja végig, fodrossá lesz és úgy ragyog, mintha millió, meg millió gyémánt és türkiz hömpölyögne rajta.

A fehér kaszinó hegyes tornyai mögött lehanyatlik a nap. Mintha álomban volna a félsziget. Csak itt-ott dördül el egy-egy lövés a galambokra, melyek kiszállnak házikójukból és bozontos házikutya ugatva törtet a vergődő madár felé. Ez az állatkínzás bántja idegeimet.

De a messzeségben békeesség honol. Az emberek aranyhullámban fürdetik tagjaikat. Bolyongok a part hosszában, férfiak, gyerekek ruhája hever mindenfelé. Milyen nagy a boldogságuk! Hogy gyönyörködnek az életben! Csupa élvezet bennük gyönyörködni.

Egy fiatal ember keresgél és csakhamar egy kagylót tart kezében. Nagy ugrással kiszalad a partra. Mintha valami különös fogást

csinált volna. Egy másik fiatalember törtet utána.

Távozni akartam, hogy a fiatalemberket ne zavarjam gyönyörködésükben. De a kíváncsiság visszatartott.

— Szabad látnom azt a kagylót? — szólitottam meg a fiatalembert,

— Hogyne uram, osztriga!

— Aha! osztrigakagyló, mindjárt gondoltam!

A fürdőkosztümös urak csakis angolok lehettek, az a bizonyos határozottság a mozdulatokban Albion fiainak sajátosága.

— Megeszi az osztrigát, uram?

— Miért ne, talán gyöngy is akad benne. Ki tudja?

— Gyöngy? Hogy-hogy?

Önkénytelenül a nyakkendőmhez kaptam, amelyben tegnap óta gyöngy volt.

— Talán ilyen gyöngyöt gondol, a melyet a nyakkendőmben hordok?

A fejét rázta és nevetett, úgy hogy szép egészséges fogaiban gyönyörködhettem.

— Csakugyan szép, nagy gyöngy, uram — szólt az angol. — Mennyiért adja?

— Hiszen hamis.

— Azt látom, de nekem mégis tetszik. Eladja? Szép zöld színe van.

— Az egész tiz frankba se került.

— Adok érte tiz frankot. Legalább meg lesz a pénze.

— Ha éppen szivességet teszek vele. De jól megfizet érte.

Az angol a porban heverő vörös tárcája után kapott, kivett belőle egy tiz frankost, a kezembe nyomta. Barátja nevetett.

Átadtam a tüt, amely annyira tetszett neki és elbucsuztam. Megvolt tehát a csereüzlet, mint a vadak között az afrikai partokon. Csak azzal a különbséggel, hogy ezeknek a vadaknak fehér volt a bőruk és nem ők adták a gyöngyöt, hanem én, a becsületes polgárember.

A távozásnál észrevettem, hogy nyakkendőm kibomlott, tehát más tüt kellene vásárolnom. Eh, inkább benézek a kaszinóba.

Három Louisd'ort tettem a tizennyolcas számra. A simára borotvált képű krupié közönyösen nézett a mellettem álló hölgy keskeny, finom kezére, a ki vadonatúj ötkoronást dobott a bankba, a krupié megszólalt:

— Dix-huit, rouge, pair et manque.

Csodálkozó ah! kiáltás futott végig a körülállók során, mikor egész kis arany hegyet sörpötem be.

A hatóságilag díjmentesen engedélyezett **VEGELADÁS** még mindig tart: Elsőrangú mütermeiben úgy

Ifj. Kohn Sámuel Bémer-téri nagy áruházában angol kosztümök, mint francia ruhák rendkívül olcsó

hol az összes cikkekben raktáron levő óriási készlet minden elfogadható árrban lesz kiárustva. árban elvállaltatnak.

hogy a becsapásra utazók érvényesüljenek és irányítsák a haza sorsát?

Dehogy igazság! Nem igazság ez, hanem uraságoktól levetett ócska ruha, a melyet a művelt Nyugat alaposan elnyűtt, lerongyolt, használhatatlanná tett s a melyet most a jó bolond magyarok nyakába szeretnének akasztani holmi éllelmes ószerekek. Köszönjük, mi is szeretnénk egynéhány ilyen viseltes liberális libériától szabadulni, semmi szükségünk újakra.

A nemzetek igazsága az élet, a szabadság. Ebből az igazságból nem fogunk engedni semmiféle politikai kuruzsló kedvéért. Szabadságot, életet Magyarországnak nem ad más, mint a keresztény és magyar jelleg. A kikben erős a magyar államnak ez a kettős életereje, azoknak sulyát fokozni kell a politikában: ime, ott vagyunk a többes szavazatnál.

Mikor először hangzott fel a kérdés: mi az igazság? — egy nyers, héber tömeg azt felelte rá:

— Feszítsd meg!

S ez volt nekik az igazság.

Ugyanazt a kiáltást ismétlik újra; de most az egyszer nem egy habozó udvaronccal, hanem egy egész, multjához, magyarságához és az apostoi kereszttel ékes címeréhez hű nemzettel állanak szemben, a melyben lesz erő, hogy nem engedi az igazság nevében kivégezni magát az igazságot.

*

Wekerle Ischlben.

Wekerle Sándor miniszterelnök ma Bécsbe utazott és minden valószínűség szerint csütörtökön délelőtt jelenik meg a király előtt, hogy részletes jelentést tegyen a királynak a karló-

cai patriárkaválasztásról és egyben az uralkodó elé terjessze a minisztertanács döntését is.

A patriárka választás.

A legnagyobb érdeklődéssel az elé a jelentés elé tekintenek, amelyet *Wekerle* a karlócai patriárka választás ügyében fog tenni. Ez a jelentés — mint ma már egészen biztosan tudják — *kedvezőtlen* lesz *Zmejanovics* Gábor verseci püspökre. *Wekerle* nem ajánla *Zmejanovicsot* megerősítésre, miután a minisztertanács is ebben az irányban döntött. A minisztertanács döntése ez ügyben nem volt egyhangú és nem ment simán. Szerb radikális forrásból vett értesülések szerint *Kossuth* és *Apponyi* amellet voltak, hogy a szerb radikálisokkal kötött paktumot meg kell tartani és állítólag maga *Günther* is, aki Karlócan mint királyi biztos működött, *Zmejanovics* és a függetlenségi párttal korábban titkos szövetségben levő radikális szerbek mellett nyilatkozott. A három függetlenségi minisztert azonban legyőzték *Wekerle* és *Andrássy* argumentumai, akik utaltak *Zmejanovicsnak* erősen kompromittált multjára és arra a körülményre, hogy *minderrel az uralkodóknak is tudomása van.*

A választói reform.

A miniszterelnök utjának másik fontos tárgya: a választói reform. Erre vonatkozóan tegnap a kormány még azt a hivatalos kommunikét adta ki, hogy a tervezett választói reformról az ősz előtt semmit sem közöl a nyilvánossággal.

Ma reggelre azonban egyik bizalmasával *Burgván* Aladár képviselővel ma a függetlenségi párt hivatalos lapjában megíratta, hogy: *ma már egészen bizonyos dolog, hogy az új választói jog plurális lesz.* Valamint azt is, hogy: *az új választói jognak az a követelménye, hogy minden választó saját anyanyelvén írni, olvasni képes legyen.* Ami röviden annyit jelent, hogy

az értelmiségi cenzus a népiskola elvégzése lesz. A koalíció a választói reformtól félti a jövő parlamentjének nemzeti karakterét.

Katholikus autonomia és egyebek.

Miindezen kívül *Wekerle* jelentést fog tenni az adóreformról, a már megszavazott végrehajtási novelláról, a jövő évi költségvetésről a delegációk egybehívásáról és a — *katholikus autonomiáról.* Ez az utóbbi a legfontosabbak egyike a miniszterelnök előterjesztései közül. A néppárt több mint egy évtized óta hiába követelte az autonomiát. Most megkapja. — *Apponyi* ígerte neki és a közoktatásügyi miniszter nagyon ragaszkodik ahhoz, hogy beváltsa ígéreteit.

A félhivatalos kommuniké.

A Bud. Tud. jelenti: dr. *Wekerle* Sándor miniszterelnök ma reggel elutazott Ischlbe, — ahová este érkezik meg. A miniszterelnököt holnap délelőtt ő Felsége külön kihallgatáson fogja fogadni.

A megyei közigazgatási bizottsági ülése.

Biharvármegye közigazgatási bizottsága tegnap délelőtt tartotta rendes havi ülését, a vármegyeháza kistermében *Glacz* Antal főispán elnöke alatt jelen voltak: gróf *Tisza* István Gécsi Antal, *Varró* Domokos, dr. *Miskolc*zy Ferenc, *Keszthelyi* Zoltán, *Erőss* Rezső, *Cziffra* Gerő, *Werner* Kálmán, *Szirmay* Miksa, dr. *Baróthy* Pál, stb.

Az ülés megnyitása után dr. *Móricz* Ernő, megyei főorvos számolt be a közegészségügy állapotáról. A jelentés szerint a múlt hónapban összesen 3939 beteget gyógykezelték a hivatalos orvosok tehát 445-tel többet, mint az előző hónapban. Járványok a vármegye területén nagyobb mérvben nem léptek föl; leginkább a

— Micsoda szerencse? — kiáltottak. — Ki az a szerencsés?

Mellettem egy póznamagas angol állott, aki mindig bankót dobott a zöld asztalra. Sokat kellett vesztenie, mert bosszusan nézett, széles sárga cipőjével egy nő ruhájára is rálépett és civődött a krupiéval. Láttam, amikor utolsó pénzét is a roulette-re dobta és aztán szitkozódva távozott.

Egy óra múlva a de la Paix-szállóban voltam.

Vörösrúhás cigányok játszottak, a pincér fürgén meggyújtotta a villamos lámpát, mely vörös ernyő alatt az asztalomnál állott.

Leülök, egészen egyedül, ahol senki se lát, de ahonnan én az egész vendéglőt végigláthattam.

Az egyik asztalnál ismerősre akadtam. Ott az az angol, aki a tengerparton megvette nyakkendőmet. Ő nem lát engem, de én figyelhetem gondosan terített asztalát. Ugy látszik, a törzsvendégek közé tartozik. A pincérek szinte intésre szolgálják ki s lohognak, mintha égne a föld talpuk a alatt.

Az egyik osztrigát visz neki. Önkéntelenül is nevetnem kellett, mikor szavaira gondoltam:

— Talán gyöngy is akad benne. Ki tudja?

És csakugyan, az is megtörténhetik. Emlékszem rá, nem is olyan régen olvastam az újságokban, amikor egy ilyen talált gyöngyből pör kerekedett. Rendkívül érdekes pör volt. A vendéglős bepörölte azt az urat, a ki osztrigát evett nála, ezt pedig azon a jogon követelte, aki vele vacsorázott és abban a pillanathban látta meg a gyöngyöt, mikor éppen rózsás ajkain akarta eltüntetni. De ezt a hármát viszont az az angol osztrigakereskedő pörölte be, a ki szállította az osztrigát, ez ellen a cég ellen pedig az osztrigahalászok léptek fel keresettel. Végül pedig az angol király indított pört az egész lársaság ellen, mert az osztriga, melyben a gyöngyöt találták, kincstári tenyésztés.

Mikor ez az érdekes történet eszembe jutott s a mellett vígan költöttem el vacsorámat, egyszer csak ezt veszem észre, hogy egész pincérsődület van angol barátom asztala körül. Összedugják fejüket, valamit nézegetnek, suttognak, főlegyenesednek, hadonáznak — csodák csodája történt: a nemes angol gyöngyöt talált az egyik osztrigában.

De micsoda gyöngyöt!

— Milyen pompás és mekkora! — hallom suttogni a hölgyeket, akik a szerencsés angol közelébe ültek. Magam nem mehettem olyan közel hozzá és nem is szerettem volna, ha elhül a vacsorám. Így csak tisztes távolban örültem barátom szerencsésén, Láttam, hogy a vendéglős vörös fejjel és szuverén mosolylyal odasiet, láttam, hogy angol barátom pajtásai is utat törtek maguknak, hogy odajuthassanak s egyszer csak éles hang ütötte meg füleimet:

— Ékszerész vagyok. Engedjék meg, uraim, hogy azt a gyöngyöt egy pillanatra a kezembe vegyem.

Ünnepies csend következett s nemsokára ugyanaz a hang:

— Tízezer frank!

A csodálkozás moraja futott végig az egész körön s pár pillanat múlva a szerencsés angol eltűnt vendéglőssel.

A vendégek ismét az asztalhoz ültek, vidám csevegés loflyt mindentelé, amelynek ez a meglepő szerencse olyan gazdag anyagot szolgáltat. De minden zümmögés, minden tányérször-gés mellett az angol szavai csengtek a fülemben, miket ott parton mondott:

— Talán gyöngy is akad benne. Ki tudja?

Gerstenbrein Tamás

szobrász és kőfaragó mester Nagyvárad, Rákóczi-út 55. (Diósi fatelep).

Ajánlja nagy raktárát: Saját készítményű márvány, gránit, syenit, labrador Siremlékekben. Elvállal minden e szakmába vágó munkát, ugyisint régi sирbeltok s sирkővek renoválását a legolcsóbb árak mellett.

Első erdélyi géperőre berendezett kőfaragóműhely és sирkőgyár.

Kolozsvár, Dézsma-utca 21. sz.

Központi iroda Kolozsvár. Telefon 662.

Fióktelepek:

Déva. Nagyszeben. Bánpatak.

roncsoló toroklob, vörheny, hagymáz és vérhas pusztítottak. Kanyaró három esetben lépett föl.

Ezután Kondor Mihály főállatorvos bucsuzott, akit a földmívelésügyi miniszter Debrecenbe helyezett állattenyésztési főfelügyelőnek. Utódául Kanta Jenő dévai főállatorvos van kinevezve. A pénzügyigazgatóság jelentése kerül, ezután sorra. A múlt hónapban 73936 korona 64 fillér folyt be egyenes állami adó címén.

Szirmay Miksa tanfelügyelő-helyettes terjesztette még elő röviden a tanügyi állapotokra vonatkozó jelentését s az ülés déli 11 órákor véget ért.

Krónika.

Tegnap megint volt egy párbaj. Egy főispán meg egy fővárosi neves ügyvéd álltak egymással szemben. Hogy miért? Semmi közöm hozzája. Párbajoztak — becsületet reperáltak — punktum.

Nézzük csak, mi adhat okot arra, hogy párbajoznak és nézzük csak mi is az a párbaj.

Teszem fel megyek az utcán. Az antobuszok töf-töfölnék, a villamos csenget, a kocsik zörögnek, a láрма a publikum beszélgetése révén is elég nagy — és a zsidóiban egy ur rá lép és letapossa a tyukszememet. Igaz, hogy rögtön hozzá teszi azt is: »Pardon«, de én ezt nem hallom meg, mert mondom a láрма igen nagy.

Az az ur a ki volt szives a tyukszememet letaposni, hozzám lép, elmond mindentéle otromba parasztnak, és megtörténhet az is, hogy felképel. Mire pedig haza érek, az íróasztalomon fekszik két urnak a névjegye a mi azt jelenti, hogy 24 órán belül párbajoznom kell.

Előfordulhat másik eset is. Ha például én egy leánynak udvarolok és az a leány másik

urra talál mosolyogni, no hát kérem ez az eset vért kíván!

Vagy ha a korzón sétálok és egy urnak leesik a cvikkere és én elnevetem magam, ennek a rettenetes esetnek a vége csak az lehet, hogy vivok a harcképtelenségig.

Ilyen és hasonló okok vannak a párbajra. Mi a párbaj?

A párbaj kérem alássan olyan valami, hogy lövök legteljebb háromszor felebarátomra, ha pedig öt meg nem ölném, akkor vivok vele élesre fent karddal, míg valamelyikünk annyira össze nincs vagdalva, hogy a kardot ne bírja el.

A párbaj tehát a közönséges könnyü testi, sulyos testi, emberölési kísérlet, vagy emberöléstől annyiban különbözik, hogy ezeket a bűntényeket négy tanu és két orvos jelenlétében követem el.

Szóval a becsület-reparálásnak legdicsérendőbb fajtája.

Én ha tehát azt mondom valakinek, hogy hamiskártyás, azután párbajban megvágom úgy, hogy holtig arról koldulhatna, akkor már bizonyos, hogy az ellenfelem: nem hamiskártyás.

Nos hát kérem, ne ankétezzünk, ne rendezzünk kongresszusokat a párbaj ellen, hanem mondja ki a törvényhozás, hogy a párbajban elkövetett sérülések éppen úgy — sőt szigorubban büntetendők — minn a közönséges — az ember élete ellen elkövetett merényletek és rendelje el a törvényhozás, hogy a becsületsértési és a rágalmozási pereket soron kívül tárgyalja a bíróság.

Hogy pedig a törvényhozás a becsületsértési és rágalmozási büntetéseket szigorítsa — még pedig nagyon sokkal szigorítsa — ez csak önként értendődik.

Igy majd meg fog szünni a párbaj-mánia és sokaknak a feltűnési viszketegsége.

B.

Ahogy később megtudtam, a vendéglős és az angol között ez a beszélgetés folyt le:

A vendéglős: Az bizonyára nem ismeretlen ön előtt, hogy a törvényszék világosa nkimondotta, hogy a gyöngy azt a vendéglőst illeti, akinél az osztrigát főliszolgálják. En csak az osztrigát adtam el önnek, de nem a gyöngyöt.

Az angol: Ilyen esetben az osztrigával vele jár a gyöngy is.

A vendéglős: Bocsánat ez téves felfogás. Ha ócska kabátomat eladom a zsidóbarának és véletlenül tizezer frankot felejték valamelyik zsebében, az csak napnál világosabb, hogy a zsidóbaránnak vissza kell adni a pénzem.

Az angol: Az egészen más! A pénz nem természetes úton jutott abba a zsebbe és nincs összenöve a kabáttal.

A vendéglős: Nem értem, nem tudom, mit akar, uram. Hisz ön mondta épp az előbb, hogy ezt a dolgot privátim elintézzük.

Az angol (homlokáraütve): Csakugyan mondtam volna?

A vendéglős: Oh, hogyne. Azt is hozzátette, hogy hajlandó a megegyezésre.

Az angol: És, hogy képzelet azt a megegyezést?

A vendéglős: Mindjárt megmondom. Én adok önnek háromezer frankot, ön pedig ideadja nekem a gyöngyöt. Csinos összeg, amit ajánlok, ezt is

csak azért teszem, hogy elkerüljem a törvény beavatkozását.

Az angol: Oh nem. Sokkal jobb lesz, ha a gyöngyöt szépen megtartom és porre visszük a dolgot.

A vendéglős: Tudja mit? Adok önnek háromezeröttszáz frankot.

Az angol (kis gondolkodás után): Adjon négyezer frankot, akkor akár ne is lássam azt a gyöngyöt.

A vendéglős (sohajtvá): Isten neki!

A pénzt bankóban az asztalra teszi, az angol pedig bezsebeli anélkül, hogy megolvassná.

— Látja, mennyi tengerpénz ez, — de ugye legjobb a becsületes uton!

Az Angol: Nekem is mindig ez az elvem. Legtöbbet ér a világon a becsületesség!

Negyedóra mulva a gyöngy boldog tulajdonosa halotthalványan állít be az ajtón s bámsz szemmel azt az ékszerészt keresi, aki az előbb tizezer frankra becsülte a gyöngyöt.

Ez az ur eltűnt és joggal hiszem, hogy utitársa volt az angolnak, aki ezenközben hihetlen gyorsasággal szintén kámforra változott.

Egy odavaló ékszerész, aki tekintély a maga szakmájában, megállapította, hogy a gyöngy hamis volt.

Kifizettem számlámat szép lassan elsompolyogtam és még aznap este elhagytam Monte-Carlót.

Kettős rablógyilkosság.

Sarkadi tudósítónk hajmeresztő, borzalmas kettős rablógyilkosságról ad hirt. Tegnap a déli órákban az országuton a járó-kelő emberek két vérbetagyott, kihült hullára bukkantak, akikben Szekeres Zsigmond és Nagy Zsigmond odavaló jómódu parasztagdákat ismerték föl. Életlenül, fakó, szürke arccal, melyre a halál már rányomta fagyos bélyegét, feküdtek a vértől pirosra festett porban, egyiknek a mellén hatalmas lött seb tátongott, amelyen keresztül behatolt a szívet átfuró, halálhozó golyó, a másikkal a mellén hatalmas késszurást takart a megaludt sötétvörös vér. A csendőrségtől indított előnyomozat során megállapítást nyert, hogy a két, borzalmas módon elpusztult gazda tegnapelőtt együtt indult el a sarkadi vásárra, ahol néhány ökröt adtak el.

Korán reggel, talán a hajnali órákban indultak hazafelé s a néptelen országuton érte őket a gyilkos támadás, amely valószínűleg egy vérszomjas, kóbor cigányhordának a műve. — Mindkét áldozat zsebei ki voltak forgatva, összes értéktárgyaik és pénzüik a gyilkosok marataléka lett.

Szekeresnél körülbelül 140—150 korona volt, mikor a vásárból elindult, az ő zsebeiben a csendőrök nem találtak semmit. Nagy Zsigmondnál szintén igen jelentékeny összeg volt, nála két koronát találtak, ami az elrabolt összegtől külön téve, eldugottabb helyen volt. A csendőrség lázasan, megfeszített erővel folytatja a nyomozást, hogy a borzalmas bűntény tetteit kézrekerítse.

A nyomok arra vallanak, hogy nemrégiben ott kóborolt cigányhorda véres műve a borzalmas rablógyilkosság.

A törökországi átalakulás.

Marseille, augusztus 4.

Az itt lakó török alattvalók török és francia zászlókkal és a török himnusz és a Marseillaise hangjai mellett a török konzulhoz vonultak, hol a török zászlót kitűzték és éljeneztek. A konzulnak az új alkotmányhoz való hűség érzelmeiknek adtak kifejezést. A konzul örömeinek adott kifejezést a hazafiság ezen érzelmei felett; végül a szultánt éljenezték.

Berlin, augusztus 4.

A »Kreuzzeitung« a törökországi helyzettel beszél s azt mondja: Nem lehet kétség az iránt, hogy a portának időt kell engedni, hogy megmutathassa, miképpen szándékozik elhatározását keresztülvinni, hogy a birodalmat belülről kifelé reformálja. Ambár mi, mondja a lap a leküzdhető nehézségeket semmiképpen sem kicsinyeljük, mégis hajlandók vagyunk annak kedvező prognosztikont állítani, mert tényleg megvan az öntudat a helyzet nehézségéről és nem lehet kételkedni a szultán, a hadsereg, valamint az ifju-török mozgalom hazafiságában. Az alkotmány megadta nekik az egyesülési és megértéshetési formulát, amely eddig hiányzott.

Uj férfi-, fiu- és gyermekruha-üzlet.

Van szerencsénk a t. ruhavásárló közönség b. tudomására hozni, hogy **Zöldfa-utca (Zöldfa-szálloda épületében, a Söröcsarnok mellett)** e. hó folyamán egy hol legfinomabb szövetekből készült ruhák óriási nagy választékban és igen olcsó árak mellett kerülnek eladásra. **Jelssavunk:** »Kevés pénzért szép ruhát, jó ruhát és csinos ruhát. — Megtekintés ingyen, próbabevásárlással meglehet mindenről győződni — Kiváló tisztelettel

GELBERG ÉS NAGY.

Konstantinápoly, augusztus 4.

A Funun Szerveti című ujság a nagyvezérhez intézett nyílt levelet közöl, amely a szultán politikai bölcsességét kiemeli és a nagyvezér ellen az a vád, hogy a kritikus napokban semmit sem tett, sőt magát az alkotmányt a szultán biztatása és esküje ellenére megváltoztatta. A levél azzal a felhívással végződik, hogy a nagyvezér legyen részvétellel az ország iránt és lépjen vissza, hogy oly férfinak csináljon helyet, aki a helyzet követelményeinek megfelelni képes. Ugyanez a lap közli, hogy Ul Izlam Seik, a hattí humanum olvasása közben, a 10-ik szakaszánál, amely a 27-ik cikkkel ellentétben áll, felhívta tanukul a jelenlevőket arra, hogy a szultán jó szándékai iránt többé bizalommal nem viseltetik. A porta bizonyos tájékozot részéről ezt az értesítést megcáfolják.

Konstantinápoly, aug. 5.

Az utcák, különösen a porta környékén lassan-lassan visszauerik régi képüket. Ezzel szemben tegnap délután egy tisztekből álló csoport megjelent a nagyvezéri hivatalban és ott a tett ígéretek teljesítését reklamálták. — Tegnap délután különben egy másik incidens is történt, amely szerencsére az egyedüli, az alkotmányos mozgalom óta. Három matróz részeg állapotban dühöngött az utcán és az alkotmányt gyalázta. Az utcán levő tömeg erre megtámadta a matrózokat, akik azonban négy embert megöltek. Erre a tisztek által vezetett tömeg megölte a három matrózt.

Konstantinápoly, aug. 5.

A nagyvezérnek a Journal Gazette lap üldözésére vonatkozó kérelmét a felebbezési bíróság elvetette, mert az üldözésre semmi okot sem látott. A sajtó a nagyvezér tanácsaira azal választ, hogy magatartását megváltoztatja, mihelyt a kormány helyét egy másik kormány foglalja el.

Páris, aug. 5.

Az itteni ifjútörök és örmény bizottságok tegnap a belügyminisztérium előtt impozáns tüntetést rendeztek Franciaország tisztetére. — Clémenceau miniszterelnök a kolónia küldöttségét fogadta és kijelentette, hogy a francia kormány őszinte rokonszenvvel kíséri a Törökország újjászületését eredményező mozgalmat.

Frankfurt, aug. 5.

A Frankf. Ztg. jelenti: A már jelzett genfi ifju-törökök kongresszusán arról fognak tanácskozni, hogy vajon időszerű volna-e most, hogy a párt Abdul-Hamid szultán lemondására törekedjen. Még bizonytalan, hogy mit fog a kongresszus ebben a kérdésben határozni.

Konstantinápoly, augusztus 4.

Ma történt az alkotmány vissza állítása óta az első incidens. Három katona szidta az alkotmányt, kiket a néptömeg megtámadott, a tömeg között volt három matróz is, kik a négy katonát megöltek. Ezután nagyobb tömeg gyűlt össze, amely a gyilkos katonákat agyonverte. Később a rend helyreállott.

UJDONSÁGOK.

* **Személyi hírek.** *Klobucár* Vilmos lovassági tábornok, honvéd főparancsnok tegnap délután 5 órakor Diószegre érkezett, ahol

a 3-ik és 4-ik honvéd gyalogezred harcászati gyakorlatai fognak lefolyni. A mai gyakorlatok alkalmával éles töltést használnak, amiért is a hadvezetőség a szükséges óvintézkedéseket megtette. — *Ragány* János városi főszámvevő szabadságidejéről hazaérkezett s átvette a hivatal vezetését.

* **Alacz Károly aranymiséje.** Bihar-Mezőkeresztes érdemes plébánosa *Alacz* Károly félszázados áldozarsága alkalmából ma, csütörtökön, augusztus 6-án reggel 8 órakor mutatja be a Mindenhatóknak aranymiséjét, a réti *Szent Vincze* intézet kápolnájában. A magasztos alkalmából a mandustori tiszte *Fetser* Antal felszentelt püspök teljesíti.

* **A miniszter ösztöndíja.** A kereskedelmi miniszter a Goldberger-téle 300 koronás ösztöndíjat a nagyváradi kereskedelmi- és iparkamara előterjesztésére *Borbély* György biharmegyei ifjunak adományozta, aki jelenleg a székelyudvarhelyi kő- és agyagipari tanműhely növendéke.

* **Körözshid Várad-Velencén.** Említettük, hogy a városi mérnöki hivatal elkészítette a várad-velencei Körözshid alternatív terveit és pedig gyaloghidra és rendes kocsciközlelésre is. A városi tanács tegnap foglalkozott az ügyvel s a terveket kiadta véleményes jelentéssel végett a szépiészeti és közlekedési szakbizottságnak.

* **Villamos telep a Jád-patakánál.** Ismeretes gróf *Korniss* Károly azon terve, mely szerint a Jád-patak energiájának felhasználásával egy nagy szabású villamos központi telepet létesíteni, amely Nagyváradot is ellátná villamos árammal s tartalékul átvinné Nagyvárad-városától a városi villamos telepet. Biharvármegye alispánja helyszíni szemlét rendelt el augusztus hó 22-re, amikor a bizottság kimegy *Budvársza* község határába. Mivel Nagyvárad is érdekelve van az ügyben, Biharvármegye alispánja Nagyvárad város tanácsát is meghívta a helyszíni szemlére. A városi tanács tegnap *Bordé* Ferenc főjegyzőt, *Komlóssy* József gazdasági tanácsnokot és *Belányi* Imre városi villamos telep igazgatót küldte ki a helyszíni szemlére.

* **Kioszk a nyári szinkör mellett.** *Müller* Salamon cukrász kérelmet adott be Nagyvárad városához, hogy a Rhédey-kert közelében építés alatt álló nyári szinkör mellett cukrászda céljaira egy kioszkot építhessen, a Széchényi-téri kioszk mintájára. A kizárólagossági jog megadása esetén 20 év múlva a kioszk teljesen ingyen a város tulajdonába megy át. A kérelmet a városi tanács kiadta a mérnöki hivatalnak, hogy jelölje ki a helyet, hol lenne legalkalmasabb a kioszk építése.

* **A kilakoltatott adókiivető bizottság.** Az adókiivető bizottságnak nincs helyisége. Már egy hónapnál több ideje, hogy működik az adóprés a Tisza Kálmán-téri iskola helyiségében. Azonban most kilakoltatják az adókiivető bizottságot az iskola épületéből, mert még a szünidő alatt renoválni, meszelní kell az iskola épületét és a tantermeket. A bizottság elnöke más helyiség kijelölése iránt kereste meg a városi főügyészt, de hamarjában alig tudnak a kivető bizottság részére alkalmas helyiséget találni. Első sorban a tűzoltó laktanya nagytermé gondoltak, azonban itt nem üthet tanyát az adókiivető bizottság, mert közben pótsorozásokra szükséges a terem. Felmerült még, hogy vagy az Apolló épületben üresen álló termekben, ahol a nőipariszkola volt, vagy a polgári

leányiskola Korona-utcai helyiségében, a Guttmann-házban helyezik el a bizottságot. Tegnap délután helyszíni szemlét tartottak ezekben az épületekben.

* **Szépül a Rákóczi-ut.** Báró *Gerliczy* Ferenc tudvalevőleg új utcát nyit a Rákóczi-ut és a Schlauch-tér között s az új utca két oldalán a *Gerliczy*-kertet házhelyekül értékesíti. Báró *Gerliczy* Ferencnek a hegy felőli oldalon már van egy kétemeletes új bérháza. Most ezzel szemben, a nyitandó új utca sarkára épített egy teljesen hasonló kétemeletes bérházat. Tegnap adta meg a városi tanács az építési engedélyt. A bérházat, amely 564 négyszög méter területet foglal el, *Sztarill* Ferenc kiváló építész építi. A két diszes s teljesen egyforma bérház nagyban emelni fogja a Rákóczi-ut szépségét.

* **A munkaszüneti törvény revíziója.** *Kossuth* Ferenc kereskedelmi miniszter a vasárnapi munkaszüneti törvényt módosítani szándékozik s a tervezetet már elkészítette és szétküldte az országban az illetékes faktoroknak, hogy véleményüket terjesszék fel hozzá. Nagyvárad városa is megkapta az új javaslatot s a tanács kiadta azt *Gerő* Ármín rendőrkapitánynak, hogy tegye meg rá észrevételeit és pedig oly időben, hogy az még a szeptemberi közgyűlés elé kerülhessen.

* **Anyakönyvi helyettes kinevezése.** *Glac* Antal főispán *Balogh* István siteri anyakönyvvezető-helyettes állásától felmentette s helyére *Kovács* Zoltán siteri lakos, okleveles tanítót nevezte ki siteri anyakönyvvezető-helyettesé.

* **Tűzvész Nagyszalontán.** Nagyszalontai tudósítónk jelentése szerint tegnap az esti órákban az ugynevezett tulkai határban *Kenyeres* János ottani gazdának egy óriási gazdasági épülete lángokba borult s pár pillanat alatt az egész épület porrá égett. A vörösen izzó lángok viszfénye messze belobogva a faluba, rémes ébresztőként riasztotta föl a lakosságot s csakhamar vedrekkel, sajtárokkal és csákyakkal rohantak a tűzhöz. Menteni azonban, sajnos nem lehetett. Kezdetleges eszközökkel, rémült fejvesztett kapkodással, rendes tűzörség hiányában egyedül egy kiszáradt, víznélküli kutra szorulva a romboló elem pusztításának gátat vetni nem lehetett. Tehetetlenül, ölbe tett kézzel kellett nézniök a tűz romboló munkáját, amely egyre nagyobb és nagyobb mérveket öltött. Elpusztult három nagy gazdasági épület a benne levő összes felszerelésekkel egyetemben, néhány kazal széna, óriási mennyiségű főlhalmazott szalma és kisebb mennyiségben buza. Egy egész év hosszú, veríték öntözte fázadozásának a gyümölcse értéktelen, kavargó szürke hamuvá és pernyévé vált. A tűz több órán át pusztított akadálytalanul, míg végül a lángnyelvek több tápot nem találva, lassan maguktól kialudtak. A kár több ezer korona, aminek egy része biztosítás folytán megtérül.

* **145.985 korona 18 hold szőlőért.** *Özvegy* *Tarr* Istvánné és a család többi tagja tegnap beadványt intéztek Biharvármegye alispánjához, amelyben megvételre ajánlják a közkörház céljaira az elmekórházon túl, *Petőfi*-utca mellett levő szőlőjüket. A 18 katasztrális hold területből 9 hold beépíthető, a többi be van ültetve szőlővel. A terület négyszögöléért 5 koronát, az egész területért pedig 145.985 koronát kérnek. Kérlik, hogy tartsanak helyszíni szemlét s fogadja el a vármegye az ajánlatot. Azonban a magas ár mellett aligha lesz valami a vételből.

* **Árvíz a városháza pincéjében.** A városház torony mellett levő nyugoti részén a szuteránban van a kapus: Sándor M. Lajos lakása, amelyet tegnap a víz elöntött. A lakás beton padozata alatt huzódik el a vízvezetéki cső. Már a kora délelőtti folyamán észrevették a szomszédos plébánia ház pincéjében, hogy szivárog a víz valahonnan, jelentették is a városházán, de nem találták a baj okát. Később az egyik szolga akart a városházán lemenni a kapus lakásába s akkor vette észre, hogy a lakást elöntötte a víz. Nagysokára elzárták a vezetékét, de már ekkor a lakás összes helyiségében 40 centiméter magas viz borított el mindent. A kapus, aki tüdőbeteg, a polgármester kíséretében Kreutzen-fürdőben tartózkodik, szintén tüdőbajos felesége pedig a hegyi szanatorium volt. Szivattyukkal is csak pár órai erős munka után tudták a vizet a pince helyiségből kiszivattyuzni. Délre előkerült a szegény beteg asszony az üdülőhelyről s ekkor látták, hogy az értékes butorok, nagy mennyiségű ruhanemű tönkre mentek. A víz behatolt a lakás szomszédságában levő bűnjel-raktárba is, ahol szintén sok kárt tett. A kapus kára több száz koronára rug.

* **Tolvaj alkalmazott.** Nagy Sándor hosszúpályi-i gőzmalomtulajdonos régebb idő óta észrevette, hogy valaki állandóan dézsmálja az irodájában tartott pénzét. Tegnap azután megcsipte a tolvajt a saját alkalmazottja szeméjében, aki éppen tíz koronát akart gazdája asztalfiókjából elemelni. A gőzmalomtulajdonos feljelentette hűtlen alkalmazottját, a ki ellen a debreceni királyi ügyészség folytatja a vizsgálatot.

* **Megdráglut a megtelepedés!** A belügyminiszter elrendelte, hogy ezentul a Nagyváradon állandó lakást bejelentő külföldiekkel felveendő jegyzőkönyvre 1 korona bélyeg ragasztandó s arra a bizonyítványra, amelyet a rendőrség ezen jelentkezés igazolásául a külföldinek köteles kiadni, 2 kor. bélyeg ragasztandó. Eddig az ilyen jelentkezés s a bizonyítvány díjtalan volt. Ezután már nem lesz az.

* **Enyveskezű látogató.** Oesterreicher Józsefné kárára Szilágyi Imréné mosónő, kora reggel 6 órakor rövid látogatást tett és ez alkalommal az asztalon talált három koronát elemelte. Nyolc órakor újra belátogatott a lakásba és Oesterreichernél vasalót kért kölcsön. Eljárás folyamatban.

* **Modern cseléd.** Steiner Sándor kereskedő neje panaszt emelt, hogy cselédje, Szabó Julcsa több darab fehérneműt lopott tőle. A tolvaj cseléd a lopott holmit szeretőjének, az egyébként nős Ráduly Lajosnak adta. Ámde az embernek felesége a lopott holmi egy részét károsnak visszavitte. Eljárás folyamatban.

* **Rendőri hírek.** Tatos János asztalos tanoncai tegnap egy számár által huzott szekeren deszkát vittek haza. A Kert-utcán összekaptak valami fölött Glancer Herman nevű 14 éves fiúval. Ezt a tanoncok egyike Guji Imre a közvetlen közelben levő Stern Jakab részöntő üzleti kirakatába lökte. Az üveg betörtött, Glancernek pedig kezét megsebezte. Az eljárás folyamatban van. — Boczkó Péter kárára még a múlt év nyarán ellopta Hubert János cseléd társa annak betét könyvét, mely 280 koronáról szólott. Hubert 120 koronát fel is vett a pénzből és azt elköltötte. A tolvajt tegnap este az utcán véletlenül megpillantotta a káros. Azonnal rendőrré sietett, a rendőr Hubertet előállította. A beismerésben levő tolvajt azonnai lezárták.

* **Az intelligencia találkozó helye** az Európa szálló árnyas, hűs kerthelyiségében, ahol naponta változatos műsorral mozgókép-előadásokat rendeznek Pócsi Laci teljes zenekara közreműködésével.

x **Náci bácsi mozija.** Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy sikerült egy elsőrendű Párisi mozgóképgyárral összeköttetésbe lépni. És így azon helyzetben vagyok, hogy vendégeimet a legjobb műsorral szórakoztassam. Kedvező időben az árnyas kert helyiségben, kedvezőtlen időben a nagyteremben foglak tartatni minden nap az előadások. A n. é. körönség rendelkezésére állandóan friss csapolású Dréher-sör, tisztán kezelt borok, kitűnő konyha, figyelmes kiszolgálás. A műsor minden három napban teljesen új, az új műsor a következő: Gyöngyészinor. Bűnös utra tért ifju. A kényszerített Cake Walk. Ebresztő óra. A kijátszott nagy bácsi. Feleség ámit.

x **MOLNAR H. Bémer-téri cukrászdájában állandóan 2-szer naponta friss Mignon kávéhoz való sütemények és Tea-sütemény kapható. Telefon 395.**

TÁVIRATOK.

Aehrenthal Ischlben.

Ischl, aug. 5. Báró Aehrenthal hadügyminiszter e hó 11-én Bécsből Ischlbe utazik és az angol király látogatása alatt Ischlben marad.

Zeppelin utja.

Mannheim, augusztus 4. Gróf Zeppelin 1 óra 45 perckor éjjel Mannheim felett szállt el.

Stuttgart, aug. 5. Zeppelin gróf nem mint gondolták, a Rajna völgyén tért vissza, hanem ma reggel 4 órakor a württembergi határon ment át és 7 óra 10 perckor reggel Ludwigsburg felett látták.

Berlin, aug. 4. Stuttgartból jelentik, hogy Zeppelin gróf pár perccel nyolc óra előtt motorhiba miatt Esterdingen mellett nyílt mezőn leszállott. Utját valószínűleg hat óra felé fogja folytatni.

München augusztus 4. Esterdingből jelentik, hogy délután 3 órakor óriási vihar keletkezett, melynek következtében Zeppelin léghajója meggyuladt és pár pillanat alatt semmivé lett, Emberéletben kár nem esett, ellenben igen sokan súlyosan megsebesültek.

München, augusztus 4. Esterdingből jelentik, hogy az óriási szélvihar Zeppelin léghajóját a földre csapta s a midőn annak egyik csónakja a földet érintette, melynek benzintartalma volt felrobbant és az ott levő katonák közül igen sok megsebesült.

München, aug. 5. Zeppelin, a 70 éves gróf, ki nem sebesült meg, amint életének egyetlen célját, az ő kormányozható léghajóját és vele annak szerkezete minden titkát elpusztulni látta, sirva fakadt. Zeppelin gróf automobilon hagyte el a szerencsétlenség színhelyét.

München, aug. 5. A Frankfurter Zeitung felszólítja a lakosságot, hogy gyűjtsenek két millió márkát és azt adják át Zeppelinnek.

München, aug. 5. Amint Zeppelin automobilon elhaladt a közönség sorfalai között, a tömeg lelkesen üdvözölte és biztató szavakat kiáltott. Zeppelin megállította automobiltját és kijelentette, hogy ez a nagy csapás nem vette el kedvét és bátorságát.

Friedrichshafen, aug. 5. A kikötővárosban a házakról bevonták a lobogókat, a nép igen lehangolt.

Friedrichshafen, aug. 5. A württembergi király jelentést tételezett magának a legapróbb részletekig, mint történt a szerencsétlenség. A királyt látszólag megdöbbenette a katasztrófa és kijelentette, hogy fel kell hagyni a jelszavakkal és Zeppelinnek elegendő pénzt kell adni, hogy léghajóját felépíthesse.

München, aug. 4. A lapok gyászkeretes hasábjain számolnak el a szerencsétlenségről. Mindannyian pártolják a »Frankfurter Zeitung« felhívását, hogy a közönség Zeppelinnek 2 millió márkát gyűjtsön.

Merénylet a szultán ellen.

Genf, aug. 4. Egy ifjutörök táviratot kapott, melyken értesítik, hogy a szultán élete ellen merényletet követtek el. Allitól egy katonatiszt polgári ruhában belopódzott a szultán hálószobájába és törrel agyon akarta szurni a szultánt. A tör a szultán páncélingén megcsuszott és így a merénylet meghiúsult.

Konstantinápoly, aug. 4. A szultánt a merénylet annyira megviselte, hogy ágyát nem tudja elhagyni.

Konstantinápoly, aug. 4. Az új trónörökös Resad effendi.

TANÜGY.

Iskolai értesítők.

XI.

A nagyváradi r. k. tanítóképezde.

A modern kor fokozatos haladást kíván minden intézménynél. A tanítóképezdénél azonban nem is fokozatos, hanem rohamos fejlődést jelent az 1908. év. A lefolyt tanévben az intézet teljesen áttért az új tantervre s e belső átalakulás is. Dr. Szemrecsányi Pál püspök bőkezűségéből a képezde most pompás új épületet nyert, a melyben nemcsak a tantermek és a szertárak fognak megfelelni a modern pedagógia legmesszebbmenő követelményeinek, hanem az intézettel kapcsolatos internátus és gyakorló iskola is tágas, kényelmes helyiséget nyert.

Szemrecsányi püspök ezzel a negyedmilliónyi igazán fejedelmi adományával nagy szolgálatot tett a biharmegyei, sőt az egész magyar tanügynek. Az építkezést már a nyár elején megkezdték, most lázas buzgalommal folytatják, úgy hogy a nagyváradi r. kath. tanítóképezde már az ősszel az új helyiségben kezheti meg az új tanévet.

Az értesítő hű, teljes képet nyújt a képezde múlt évi állapotáról és a felmutatott eredményről. A tananyagot részletes gondnal, behatóan dolgozták fel. A beszámolón megérzik, hogy az egész tanári kar tudatában volt munkája fontosságának, mikor népnevelőket képeztek ki jövő hivatásukra. A tanító kiválóan gyakorlati célokat tartott szem előtt. A növendékek önképzésének tág tere nyílt a Pázmány-önképzőkörben. Megfelelő gyarapodást mutatnak a szertárak és a könyvtár is. Utóbbinak átlaga 902 mű 1486 kötetben; hiányzik a nélkülözhetetlen folyóiratok közül a »Katholikus Szemle« s a »Magyar Középiszkola«.

Nem volna célszerű a növendékek közt a főgimnáziumi Mária-Egyesület példájára Mária-kongregációt alakítani? Egy ilyen egyesület minden esetre hathatós gyámoltója volna lelki

fejlődésében annak az ifjunak, akire 18 éves korában esetleg már egy község gyermekeinek lelki világa lesz bízva.

Beiratkozott az intézetke 54, maradt év végére 50 növendék. Köztük róm. kath. 42, gör. kath. 2, gör. kel. 2, ref. 6, ágostai 1. Anyanyelv szerint magyar 49, tót 2, oláh 3. Kitűnő eredményt csak egy harmadéves növendék ért el: *Akuráti József*.

Jövőre megnyílik a képezde negyedik évfolyama is s a gyakorló iskolával kiegészített, minden modern követelménynek megfelelő intézetben erős bástyát nyer a hazai kath. népnevelés.

MULATSÁG.

Arató-ünnepély Tasnádon.

A tasnádi kath. ifjusági egyesület augusztus 2-án arató-ünnepélyvel egybekötött táncvigalmat rendezett. A felvirágzott aratóleányok sarkokkal s az aratólegények virágokba befont kaszákkal este 7 órakor az egyleti helyiségbe gyülekeztek, mely körül ezernyi nép sokasága gyűlt össze. Itt a gazdák fuvózenekara előbb a Hymnust játszotta el, melyet a zenekisérettel együtt énekelt az egybegyűlt sokaság. Utána indulót fújt a zenekar s nemzeti zászló alatt megindult a csapat, elül a buzakoszorút vivő leányokkal. Utközben a fuvózenekar játszott s a zenével felváltva az aratóleányok és legények kara alkalmi dalokat zsengeve bejárta a község utcáit s a Központi vendéglő udvarán épült lombsátorba vonult. Az utcákon rengeteg érdeklő nép sokasága hömpölygött. A lampionokkal s benzínlámpákkal fényesen kivilágított, draperiákkal, zászlókkal izlé esen ékesített, tágas, nagy lombsátorban, melynt már zsufolásig megtöltött a helybeli s a vidékről összesereglett válogatott szép közönség, hosszú fehér asztalnál várta a földesurát személyesítő Merk Antal gazdálkodó és neje az érkező aratók csapatját, kiknek nevében id. Szilágyi János gazda üdvözlő beszédet intézvén a földesurhoz, átadta az aratók diszes buzakoszorúját, mit Merk Antal köszönettel átvevén, megvendégelte az aratók csapatát.

Az áldomás közben felváltva a fuvózenekar dalokat játszott s az aratók csapata alkalmi dalokkal vigadott. Majd az aratólegények közül ifj. Fetzner Antal üdvözölte a gazdát, kinek beszédét ismét zene s dal követte, melynek végén a földesur megkezdvén a táncot, a nagyszámú közönség követte a példát s a legvidámabb hangulatban lejtették a táncot reggelig. Még reggel 4 órakor is annyi pár táncolt s oly friss jó kedvben, mintha akkor kezdődött volna a vigalom. Mellék sátorokban szórakozásul szolgáltak: zsákban macskaárulás, tréfás halászat, a magyarok bejövetele és a magyarok kimenetele feliratu sátorok s külön sátorban ntázás a föld körül. Éjjeli szünóra idején egy ékköves aranygyűrű s arany mellű lett ki-sorsolva.

A nagy kiadások mellett 300 korona tiszta haszonnal végződött az ünnepély, mely sokáig feledhetetlen lesz azok előtt, kik benne részt vettek.

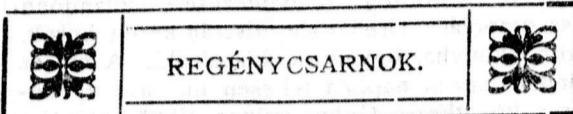
SZERKESZTŐI PÓSTA.

Kíváncsi. Névtelen levelekre nem válaszolunk.

Annuska: Igen.

Tudósító. Nagyvárad. Számtalanszor megüzentük már, hogy minden rendes tudósítónknak szívesen szolgálunk tiszteletpéldánnyal.

Író. Szívesen látunk tárcát, verset és közérdekű cikket és ha lapunk mértékét megüti, közöljük is.

A P É N Z.

Írta: C. V.

(Folytatás.)

2

Icig bort ivott, szokása és természete ellenére bort, csak hogy a telkes gazda kedvét meg ne szegje. Oly ügyben jött, melyet szeretett volna sikeresen elintézni.

Beszélt előbb kimerítőleg és hosszadalmasan az időről, mint a gazda ember türelmesen végig szokott hallgatni, miután maga is e téma variációjában legkifogyhatatlanabb — hogy azt ne mondjam, legkegyetlenebb.

Icig végre, kerülő utakon a bíróválasztásra tért át.

— Ki lesz a helység bírója, János gazda? kérdező fürkésző tekintettel.

János arca elmosolyodott.

— A helység bírója? ... Nos, ugyan ki lenne, ha rajtad állana?

— Én csak azt tartom, hogy hát a mostani ...

— Én meg az mondó vagyok, hogy inkább a komondor kutyám kondor farkal kiált föl János haragosan.

— Mi okból? ... merészkedék kérdezni

— Icig.
— Hogy voltaképen mi okból, s miért, bővebben erről nem gondolkoztam, de hogy a mostani bíróra szavazni nem fogok, — ezt tudom.

A hang, melyen János nyilatkozott, komoly és határozott vala s Icig belátván, hogy legnehezebb a szív ösztöne és ellenszenve ellen érvekkel győzni, lemondott ideiglenesen célba vett terve valószínűsítéséről s elhagyva János lakását, a helység háza felé sietett.

II.

Az első mérleg.

Ki látott valaha kupak tanácsot, hogy azon el ne mosolyognék s ki lépett valaha helység házába s a be nem vallott kicsinylésnek egy nemével ne bírálta volna már eleve a leendő ítéletmondást, miközben a falu bölcsői lobogós ingben az asztal körül s az asztalra könyökölnek.

A paraszt bíró ítéleteinek indokolása valóban többnyire ügyetlenül hangzik, de ítélete helyes és igazságos, elannyira, hogy önkénytelenül melegezni érzed kebledet ama gatyás ember irányában. A magyar ember szíve sugallata szerint bírál, — s ítéletei azért méltányosak.

Ilyen volt az igazságszolgáltatás ország-szerte, amaz időkben, midőn még mértőld számra osztották ki a liba-legelőt és senki meg nem botránkozott, ha a parasztnak tudománya csak annyi volt, amennyivel a mindennapi életre tisztességesen beírta. Hogy ez idő szerint már nem ország-szerte van ez így, tapasztalhattuk; s mint hogy Szikfalván különösen, sajátos viszonyokkal találkozunk, az olvasó némi tájékozásra lesz u alva.

Mindenekelőtt a helység jelenlegi bírájáról akarunk szólni.

Csorvai Mátyás, jól lehet nem épen kabátos, de nem gatyás ember; fehéreneműje átmenet a házi szőttésből a rőffel mért patyolatra; lábballije határozatlan valami, mi a bakkancs és cipő közt foglalna helyet, ha csizma nem volna

ki magát; attilát visel, melyen meg van még a súlytás, de melyről letűntek már a vaskos ezüst gombok.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határidői

— Délután 4 órakor. —

Budapest, aug. 5.

Buza május	50 kilogrammonként	11.60
Buza okt. —	— — —	10.38
Rozs okt. —	— — —	8.96
Zab májusra	— — —	—
Zab okt. —	— — —	7.04
Tengeri máj. 1908.	— — —	6.85
Tengeri jul.	— — —	6.69

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1908. aug. 5.

Magyar arany járadék 4 száz. — —	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz. — —	93.25
Magyar koronajáradék — — —	82.75
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	93.50
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	94.50
Magyar nyereséj sorsjegy kölcsön	186.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölcsön	145.—
Osztrák járadék papirban — — —	97.25
Osztrák járadék ezüstben — — —	99.—
Osztrák járadék aranyban — — —	116.50
Osztrák korona járadék — — —	97.50
1860. osztr. államsorsjegyek — — —	150.25
Osztrák magyar bankrészvény — — —	1730.—
Magyar hitelbank-részvény — — —	748.—
Osztrák hitelbank-részvény — — —	631.50
Magyar hitelrészvény — — —	689.50
London vista — — — — —	240.—
Páris vista — — — — —	95.50
20 márkás aröny — — — — —	23.51
20 frankos (Napoleon) — — — — —	19.09
Német birodalmi márka — — — — —	117.62

A szatmári pénzüntézetek egyezménye. A szatmári pénzüntézetek igazgatói értekezletet tartottak, amelyen a pénzpiac szolidaritását és megbízhatóságát megóvando a következő határozatot hozták igazgatóságuk nevében:

1. Ujabb intézet létesítése céljából szövetségi alapító tagnak, vagy a netalán mégis megalakult újabb pénzüntézet igazgatósági és felügyelő bizottsági tagjának semmiféle cimen újabb hitelt nem adnak.

2. Ha öt éven belül mégis újabb pénzüntézetek alakulnának, ezen pénzüntézetek, részvényeit jegyezni, illetőleg megvenni nem fogják, annak megvásárlásától intézeteik tisztviselőit is eltiltják.

3. Ujabb pénzüntézetek részvényeire kölcsönt semmiféle alakban nem adnak. — Ezen megállapodásokat öt évig, azaz 1913-ig magukra és az általuk képviselt pénzüntézetekre nézve kötelező erejűnek elismerik és azokat intézetük tisztviselői által is szigorúan megtartani elrendelik.

Ezen egyezmény azért érdemel nagyobb figyelmet, mert azon alapítási igyekezet, amely a vidéki intézetek között lábra kapott, már sokszor gondolkodóba ejtette ugyan a hozzá értőket, de a verseny szabályozásához mégsem nyultak hozzá. A szatmári intézetek egyezsége megmutatja a tennivalókat, miként kell véget vetni azon állapotoknak, amelyek a piac rontására vezetnek. — Nagyváradra is nagyon ráillenek ez az intézkedés, mert talán sehol sem szaporodtak oly gombamódra a pénzüntézetek, mint itt.

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKIOS GYULA.

A NAGYVÁRADI FÜRDŐK ÚJ MENETRENDJE.

NAGYVÁRAD—PÜSPÖK-FÜRDŐ.

	reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este	este
Nagyvárad ind.	7 50	9 50	2 10	4 50	6 40	9 17
V.-Velece >	8 01	10 01	2 21	5 01	6 52	9 28
Rontó >	8 16	10 16	2 36	5 16	7 06	9 43
Püspökfürdő érk.	8 21	10 21	2 41	5 21	7 11	9 45

PÜSPÖK-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

	d. e.	d. e.	d. u.	d. u.	este	este
Püspökfürdő ind.	8 59	10 59	3 19	5 59	7 49	10 32
Rontó >	9 04	11 04	3 24	6 04	7 54	10 37
V.-Velece >	9 17	11 19	3 37	6 17	8 07	10 50
Nagyvárad érk.	9 27	11 29	3 47	6 27	8 17	11 00

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ.

	d. e.	d. e.	d. u.	d. u.	este	este
Nagyvárad ind.	8 00	10 00	2 20	5 00	6 50	9 27
V.-Velece >	8 11	10 11	2 31	5 11	7 02	9 38
Rontó >	8 16	10 26	2 46	5 26	7 16	9 53
Félix-fürdő érk.	8 38	10 38	2 58	5 38	7 28	10 00

FÉLIX-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

	d. e.	d. e.	d. u.	d. u.	este	este
Félix-fürdő ind.	8 40	10 40	3 00	5 40	7 30	10 17
Rontó >	8 47	10 47	3 07	5 47	7 37	10 27
V.-Velece >	9 00	11 09	3 20	6 00	7 50	10 30
Nagyvárad érk.	9 10	11 19	3 30	6 14	8 00	10 34

Kelemen Béla

könyvkötészete

NAGYVÁRAD,
Nagypiac-tér,
(Andrényi-palota.)

Fülöp István Európa szállodája.

Nagyvárad legkellemesebb látogatott, szórakozó helye. Most nyílt meg az Európa remek herthelyisége. Kötő egészséges hegyi levegő. Villamos megállóhely. Telefon. Naponta pompás cigányzene. A vendéglős saját termései, kitűnő borával, finom Dreher sörral szolgál a közönségnek. Elsőrendű konyha. A szoba árak igen mérsékelték. Az előkelően berendezett szállodát és a gyönyörű kerthelyiséget ajánljuk a közönség figyelmébe.

2820—1908.

Értesítés.

Van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy a magy. kir. nagyvárad honvéhadap-
rúd iskola parancsnoksága a hadapródiskola részére 1908. évi október hó 1-től — 1909. évi szeptem-
ber hó 30-ig terjedő idő alatt szükséges

2800—400 q maradt diószén, 100—126 m³
puha (fenyő) gyújtófa, és 250—400 m³ kemény
(hasznos) bükkfa szállításának biztosítására pályá-
zatot hirdet.

Pályázati határidő 1908. augusztus 28.
(d. e. 10 óra). A pályázatra vonatkozó közelebbi
feltételek az iskola parancsnokságánál megtudhatók.

Nagy-Várad, 1908. július 30.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara:

Huzella Gyula,
kir. keresk. tan. elnök.

Dr. Sarkadi Lajos,
titkár.

2824—1908.

Értesítés.

Van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy a borsodmegyei gazdasági egyesület és a mis-
kolczi kereskedelmi és iparkamara és a magyar mező-
gazdák szövete a f. évi augusztus hó 24
napján Miskolcon sörárpavásárt rendez.

A szóban forgó sörárpavásár üzletszabályzata a
kamara irodában a hivatalos órák alatt d. e. 8—
u. 2 óráig megtekinthető

Nagy-Várad, 1908. július 31.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara.

Huzella Gyula,
kir. keresk. tan. elnök.

Dr. Sarkadi Lajos,
titkár.

Hirdetések

felvételnek

a kiadóhivatalban.

8735—1908.

Hirdetmény.

Nagyvárad város III. kerület városrészeire s a
hegyre vonatkozó — a kir. pénzügyigazgatóság érvé-
nyesítésével ellátott — a föld- és házbirtok után
járó 1908. évi általános jövedelmi pótdadó az 1883.
évi XLIV. t.-c. 18. §-a értelmében f. évi augusztus
hó 4—12 napjain át nyolc napi közzemlére a vá-
rosi adóhivatal 26-ik számú szobájában a III-ik ke-
rület Váralja, Velece, Csillagváros és a Hegyre
nézve azon figyelmeztetéssel tételnek ki, misze-
rint érdekeltek adókötelesek, a jelzett lajstromokban
terhükre előírt adót ott megtekinthetik az elleni
netáni felszólamlásukat azon adózk, kik ezen adónem-
mel már az előző évben is megtróva voltak, a lajs-
téom közzemlére kitételének napját követő 15 nap
alatt, azok pedig, kik ezzel a folyó évben először
rovattak meg, ezen adójuknak adókönyvecskéjükbe
történt bejegyzését követő 15 nap alatt — a később
benyújtott felelkezés érdemi tárgyalás alá nem fog-
ván vétetni — kir. pénzügyigazgatósághoz írásban
benyújthatják.

Nagyvárad, 1908. augusztus hó 4-én.

Városi adóhivatal.

Sebő Imre könyv- és papirkereskedő

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut.

Ajánlja a következő törvénykönyveket az érdeklődők szives figyelmébe:

A büntetőtörvények és a bünvádi
perrendtartás kiegészítéséről és
módosításáról szóló t.-c.

A közegészségügy rendezéséről
szóló 1876: XIV. t.-c. módosi-
tásáról.

A végrehajtási eljárásról szóló 1881:
LX. t.-c. módosítása és kiegészítés.

A szeszadóról, valamint a szesz-
termeléssel együttesen készített
sajtolt élesztő megadóztatásáról
szóló t.-c.

Az országos ügyvédi gyám- és nyug-
díjintézetéről szóló törvénycikk.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Hosszas kísérletek után forgalomba hoztuk a
Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szem-
ben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40
gyertyás Wolfram lámpa darabja 5 kor.
60 gyertyás 5 kor. 50 fill.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,
tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindennemű izzólámpa különlegességek, fény-
képes z-l ámpák, ugyancsak 5 százalékkal
kartell áron alól kaphatók.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kapha-
tók s a villamos telepen külön e
célra épített nagy

csillár-raktárunkat
megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk
villamos motorokat

1/2 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban.

Elvállaljuk

villamos világítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítá-
sát, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szál-
lítását, berakását és minden e szakmába vágó munkákat
a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives figyelmébe ajánlani igen finom hattyu, pehely, valamint elsőrendű hófehér fosztott libatollaimat. Már három koronától feljebb bocsájtom b. vevőim rendelkezésére. Zárdatnak, internátusoknak, nevelő-intézeteknek nagyobb vételnél 10 százalék engedményt adok.

Tömeges pártfogást kérve vagyok kiváló tisztelettel

KLEIN MÓR tollnagykereskedő
Nagyvárad, Baross-utca 11. szám.

Lakások.

Pável-utca 27. szám alatt újonnan épülő házban több lakás november elsejétől kibérelhető. A lakások fürdő-, elő- és cselédszobával és egyéb mellékhelyiségekkel vannak ellátva.

Bővebbet a házmesternél.

Uj üzlet!

Uj üzlet!

Klepner Ábrahám

polgári és katonai szabó.
Beóthi Ödön utca 35. szám.

A legjutányosabb és legpontosabb kiszolgálás, úgy katonai, mint polgári ruhákban fővárosi ízlés szerint, állandó o raktár katonai felszerelésekben. o Szives pártfogást kér a tulajdonos.

Ingyenes munkaközvetítés.

Iparostanulók elhelyezése.

Felhívjuk a t. szülők és a t. iparosmesterek figyelmét ama körülményre, hogy ingyenes tanoncközvetítő irodát állítottunk fel. Ennek célja az ipari pályára készülő tanulókat állandó felügyeletünk és ellenőrzésünk alatt jóra való, gondos és szakavatott iparosmestereknél elhelyezni.

A hivatalos órák alatt naponta d. e. 11—12-ig és d. u. 4—6-ig csakis személyes jelentkezéseket fogad el.

Az Inas-Othon és az iparokt. bizottság megbízásából:

Szüts Izsó
ipariszkolai igazgató.

840 1—0

BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ

Kitünő hatásu vese- és hólyagbajoknál
SZÉNSAVDUS, KELLEMES, SAVANYKÁS IZÚ, VASMENTESÍTETT,
RENDKIVUL ÜDÍTŐ ASZTALI VIZ.
ÜDIT, GYÓGYIT! ORVOSILAG AJÁNLVA.

Ivógyógyomódra használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemenede idült hurutjainál, húgykő- és fővényképződésnél, a légutak és a kiváiasztószervek hurutos bántalmainál kitünő hatásúnak bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség:

Muschong buziási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn.
Főlerakat Nagyváradon: **Friedl és Jörös** cégnél.

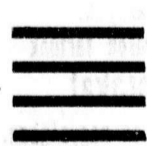
Miután üzletünket végeladás útján kiárusítjuk s Nagyváradról elköltözünk, ez uton mondunk köszönetet minden tisztelt vevőinknek, kikkel a végeladás tartama alatt nem lesz szerencsénk találkozni s kérjük, miszerint jóindulatát részünkre továbbra is fentartani méltóztassék.

Kiváló tisztelettel

Kovács L. és Társa.

U. i.

A hatóságilag engedélyezett végeladás

csak néhány hétig tart és a megmaradt
árak egy tömegben lesznek eladva.

Üzlethelyiség kiadó. — Berendezés eladó.

Kovács L. és Társa.